

Філоненко І.В.,

Філоненко Н.В.,

*кандидат фіз.-мат. наук, доцент кафедри математики, інформатики і
методики навчання
Переяслав-Хмельницький державний педагогічний
університет імені Григорія Сковороди*

ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ТАБЛИЦЬ EXCEL ДЛЯ ОБРОБКИ ПСИХОЛОГІЧНИХ ТЕСТІВ

Інформатизація освіти має на меті підготовку висококваліфікованих спеціалістів, здатних застосовувати нові інформаційні технології в навчанні та особистій професійній діяльності. Тому формування інформаційної культури студентів-психологів є важливою ланкою в навчально-виховному процесі. Цьому сприяють відповідні дисципліни в навчальних планах, зокрема «Комп'ютерна психодіагностика». Завданням даного курсу є ознайомлення студентів з широким спектром проблем, пов'язаних із застосуванням інформаційних технологій у психодіагностиці та напрямами наукових досліджень у цій галузі, вивчення технологій комп'ютерної підтримки обробки, аналізу і зберігання психодіагностичної інформації. Особливу увагу при вивченні курсу потрібно звернути на наступні аспекти:

- класифікацію психодіагностичних методик із врахуванням можливості комп'ютеризації;
- переваги та недоліки комп'ютеризації психодіагностичних методик; основні напрямки розвитку комп'ютерної психодіагностики;

- основні види стандартизації, які використовують у комп'ютерних варіантах психодіагностичних тестів;
- можливості використання комп'ютерів для створення адаптивних тестових методик;
- комп'ютерну перевірку тестів на відповідність умовам стандартизації.

Для вивчення дисципліни може бути рекомендована література [1-6].

На практичних заняттях важливо ознайомити студентів з можливостями електронних таблиць по обробці, аналізу і зберіганні психодіагностичної інформації. Якщо для курсу «Використання ЕОМ у психології» більш важливим було навчити студентів працювати із статистичними функціями, наявними в офісному пакеті, то для комп'ютерної психодіагностики електронні таблиці Excel є інструментом для вивчення проблем обробки, інтерпретації і зберігання тестової інформації.

Можна виділити чотири варіанти співвідношення паперових та комп'ютерних засобів [5, с.188] у роботі з психодіагностичною інформацією, які схематично можна зобразити у наступній таблиці 1.

Таблиця 1

Варіант	Збір даних	Обробка	Збереження і доступ
1	паперовий	паперовий	паперовий
2	паперовий	паперовий	комп'ютерний
3	паперовий	комп'ютерний	комп'ютерний
4	комп'ютерний	комп'ютерний	комп'ютерний

В наш час самим розповсюдженим є третій варіант: паперовий збір і наступна комп'ютерна обробка і збереження. Для цього можна ефективно використати ET Excel. Інформацію доцільно розміщувати на декількох листах таблиці. На першому листі розміщується бланк з відповідями опитуваного, на наступних листах вводяться ключі для визначення показників даного тесту (їх може бути один або декілька). На наступних листах, кількість яких співпадає з кількістю ключів, проводиться аналіз бланка за ключами. Для цього використовується логічна функція ЕСЛИ, яка порівнює дані на бланку з відповідним ключем і присвоює значення «1» у випадку співпадання значень і «0» у протилежному випадку. Після цього на кожному з листів аналізу знаходиться сума і формулюються висновки, для чого знову, якщо це потрібно, використовується функція ЕСЛИ.

Розглянемо загальну схему обробки тесту-опитувальника на прикладі виконання і обробки тесту «Методика діагностики рівня суб'єктивного контролю Дж. Роттера». Метою даного завдання є ознайомлення студентів з застосуванням електронних таблиць Excel для

обробки психологічних тестів, вироблення навичок використання ЕТ для введення бланка, ключа, обробки та інтерпретації результатів тесту.

Практичне завдання.

1. Відкрийте ЕТ. Переіменуйте листи книги, давши їм назви в такому порядку: Бланк / Ключ/Аналіз.
2. На листах Бланк, Ключ та Аналіз введіть порядкові номери тесту за зразком. Для введення чисел використовуйте автозаповнення комірок.
3. На листі Бланк введіть Ваші відповіді на запитання тесту, використовуючи знак «+», коли Ви згодні з твердженням і знак «-» в протилежному випадку.
4. На листі Ключ введіть ключ для обробки результатів тестування за зразком.
5. На листі аналіз введіть в діапазоні номерів запитань тесту логічну функцію ЕСЛИ для аналізу співпадань відповідей з ключем. Для розмноження формул використовуйте автозаповнення комірок.
6. У відповідній комірці визначте суму Ваших балів за ключем.
7. Виведіть показник локусу контролю та знайдіть рівень локусу контролю відповідно до наданої шкали.
8. Дайте відповіді на контрольні запитання та завдання.

Існує також більш складний варіант виконання тесту Роттера. Це «Методика діагностики рівня суб'єктивного контролю Дж. Роттера (адаптація Бажина Є,Ф.)» [4, с.288]. Його розробники забезпечили користувачів так званою «конверсійною таблицею» для переведення сирих балів тесту у стандартні бали (у нашому випадку це стени). Використання конверсійних таблиць дозволяє привести результати тесту до стандартного, тобто нормального виду, що робить можливість спростити і уточнити інтерпретацію тестових результатів. Виконання даного варіанту тесту передбачає побудову профілю рівня суб'єктивного контролю особистості з використанням Майстра діаграм.

Список використаної літератури

1. Дюк В А. Компьютерная психодиагностика, - СПб., «Братство», 1994. - 364с.
2. Лапач С.Я., Губенко А.В., Бабич П.Н. Статистические методы в медико- биологических исследованиях с использованием Excel - К: МОРИОН. 2000. -320 с.
3. Наследов А.Д. Математические методы психологического исследования. Анализ и интерпретация данных. Учебное пособие. 2-е изд., - СПб.: Речь, 2006. - 392 с.
4. Райгородский Д.Я. Практическая психодиагностика. Методики и тесты. Учебное пособие. - Самара: Издательский Дом «Бахрах», 1998. - 672 с.
5. Суходольский Г.В. Математические методы психологии. СПб., 2003.

6. Шмелев А.Г. Основы психодиагностики. Учебное пособие для студентов педвузов. - Москва, Ростов-на-Дону: «Феникс», 1996. - 544 с.